

Kerkdienst Janskerk 5 februari 2017

Thema: Rechtop op de shabbat

Lezing: Lukas 13: 10-17

Voorganger: Elise Rommens-Woertman

Inleiding

Waar zijn de shabbat en al onze religieuze gewoontes voor? Ze dienen om het wonder van de bevrijding te realiseren, het 'losmaken uit de gebondenheid' zoals Jezus zegt. Jezus roept daarvoor een vrouw naar voren, benoemt haar als vrije dochter van Abraham, bestemd om rechtop door het leven te gaan. En dan gebeurt het wonder: allen staan beschaamd, de menigte is blij! Te mooi om niet waar te zijn?

Overweging

Als we onze verbeelding
de ruimte geven
bij het horen van dit wonderlijke verhaal,
zien we het wonder als het ware
onder ons gebeuren.
Vol merkwaardige details
wordt een vrouw opgericht
en dat nog wel op de sabbat.

De vrouw

Jezus geeft onderricht in een synagoge,
en dit is de laatste keer dat hij dat doet
op die manier in het Lukasevangelie.
In die synagoge is een vrouw
die al 18 jaar ziek is,
er lijkt sprake van een ziekte door een geest.
Jezus ziet haar:
In de ongetwijfeld menigte aan mensen die daar samenkwam
pikt hij juist haar eruit.
De vrouw die naamloos is, onbekend, ongezien.
Ze loopt krom en kan niet rechtop staan,
zich ook niet gelijk verhouden met de mensen om haar heen.
Wie zal kunnen zeggen aan welke ziekte ze precies leed?
Hoe het kan dat haar lichaam en geest zo in de knoop zijn geraakt,
dat ze niet in staat is om zich op te richten,
zich uit te strekken naar de hemel boven haar,
de blauwe hemel, het licht van de zon?
Jezus ziet haar staan,
hij roept haar zelfs toe:
u bent verlost van uw ziekte,
en legt haar de handen op.
Hij doorbreekt de cirkel van kromgebogen leven.
Door het gebaar van ontferming van Jezus,
door zijn woorden
kan zij zich oprichten.
Omdat hij de sluier van haar angst niet scheurde
maar optilde,
wordt zij meer mens,
durft zij het leven tegemoet te gaan.
Haar enige daad in dit verhaal
is dat zij God looft.

Zij herkent de Eeuwige
in het tedere gebaar van Jezus,
en weet zich verbonden
met de bron van Leven.

Sabbat

Dan verandert de setting van het verhaal.
Door het wonder van het leven dat zich opricht op de sabbat
ontstaat verwarring en irritatie.
De leider van de synagoge neemt de leiding:
"6 dagen zijn er om te werken,
dan kunt u komen om u te laten genezen,
maar niet op de sabbat."
Niet op de 7^e dag,
de dag waarop God in het Genesisverhaal
uitrust van het scheppen en ziet dat het goed is.
Opmerkelijk genoeg spreekt de leider van de synagoge
de menigte zelf aan en niet Jezus.
De mensen moeten niet op de Sabbat komen
om zich te laten genezen.

Die 7^e dag als rustdag, als dag van de Sabbat,
wil beschermen wat heilig is en goed.
Het komt voort uit de overtuiging
dat begrenzing van je tijd en aandacht
nodig is om ruimte te kunnen scheppen om te leven.
Dat een vorm van structuur in je dag, in je week, in een jaar
kan helpen om de balans te bewaren
in alles wat op ons afkomt en ons bezig houdt.
Juist die afbakening en begrenzing
schept paradoxaal genoeg vrijheid,
zoals bijvoorbeeld ook de ervaring is
van het gestructureerde leven in een klooster.

Hoe beschermen wij onze tijd en ruimte
om stil te staan bij de Bron van ons leven?
Durven we ons te laten aanraken,
rechttop te gaan staan,
zoals de vrouw overkomt.
Wie of wat hebben we nodig
om zo'n wonder te laten gebeuren?

Huichelaars

Tegelijkertijd klinkt daarop het woord huichelaars,
Omdat dat wat de sabbat beoogt,
-het heiligen van het leven-
ook tegengehouden kan worden:
Door rigide vast te houden aan wat ooit afgesproken is,
zonder te kijken naar de context.
Jezus kon niet anders dan deze vrouw genezen op de Sabbat,
omdat daarmee haar leven geheeld wordt,
het leven geheiligd en gevierd.
Dat cruciale punt wordt niet gezien door zijn tegenstanders.
Wat is voor ons hier wezenlijk in ons geloven,

wat is onopgeefbaar in onze manier van in het leven staan
en wat is veranderlijk?

Tekenen van een nieuwe werkelijkheid

Terug naar de vrouw waar alles mee begint.

Niet voor niets wordt genoemd

dat zij al 18 jaar ziek was.

18 jaar is het getal van de onvolmaaktheid,

van de zonde zelfs,

als uitdrukking dat

de verbondenheid tussen mensen onderling verbroken is.

Waar verhoudingen kromgetrokken zijn,

waar het recht van de sterkste geldt,

waar onze blik gericht is op het duister,

en niet op het licht.

Waar Gods liefde geen ruimte krijgt in ons leven.

18 jaar is 3 keer 6

lange jaren zonder adempauze,

waarin leven overleven is,

zonder de ruimte en de vreugde van de sabbat.

Deze vrouw is een dochter van Abraham,

ze staat in de lange traditie

van Gods volk zelf,

en toch was zij afgezonderd

van de menigte om haar heen.

Juist op de Sabbat wordt zij opgericht

om mens te worden,

in vrijheid en verbondenheid

met de anderen om haar heen.

Dat raakt ook de menigte,

zet hen op een ander spoor.

Ze laat ons zien wat het betekent

om heel te worden.

om het leven te heiligen.

Ze spoort ons aan

om ruimte te scheppen voor God in ons leven,

als Bron van liefde en verbinding.

Om ons uit te strekken naar de blauwe hemel,

het Licht van de zon te zoeken,

opdat wij als nieuwe mensen

deze aarde zullen bewonen,

Amen